

STORTINGET

Innst. 42 L

(2017–2018)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Prop. 172 L (2016–2017)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Midlertidig endring i pengespilloven (jubileumsgave til Den Norske Turistforening)

Til Stortinget

Sammendrag

Kulturdepartementet foreslår i proposisjonen en midlertidig endring i lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill mv., som vil åpne for å gi Den Norske Turistforening (DNT) en gave i anledning 150-årsjubileet.

Siden en slik gave vil berøre den lovfestede fordelingsnøkkelen for overskuddet fra Norsk Tippings spill, er en lovendring nødvendig.

I henhold til pengespilloven § 10 andre ledd fordeles overskuddet fra Norsk Tippings spill først med 6,4 pst. til helse- og rehabiliteringsformål. Deretter fordeles resterende overskudd med 64 pst. til idrettsformål, 18 pst. til kulturformål og 18 pst. til samfunnsnyttige eller humanitære organisasjoner som ikke er tilknyttet Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité.

Forslag til midlertidig endring i pengespilloven ble sendt på høring 8. juni 2017 til en rekke høringsinstanser. De fleste høringsinstansene var positive til at DNT får jubileumsgave, og understreket det viktige arbeidet DNT gjør. Flere høringsinstanser var imidlertid negative til at jubileumsgaven finansieres gjennom en endring i pengespilloven § 10, bl.a. fordi en slik endring kan skape uheldig presedens for framtiden.

Departementet påpeker at det foreligger særlige forhold som tilsier at DNT bør få en slik gave. DNT er

landets største friluftsansjon og tilrettelegger for friluftsglede for folk i alle aldre, uavhengig av medlemskap. Foreningen tilgjengeliggjør naturen ved å merke turstier, oppføre og drive hytter og serveringssteder og ved å arrangere guidede turer. DNTs særstilling innebærer følgelig at det heller ikke skapes en uforutsigbar situasjon for de øvrige formålene som mottar utbetalinger fra tippennøkkelen.

På bakgrunn av dette mener departementet at det bør vedtas en lovendring som gir et midlertidig unntak fra tippennøkkelen for én enkelt lottotrekning. Hvilken lottotrekning i 2018 endringen skal gjelde, vil bli fastsatt i dialog med Norsk Tipping.

Departementet foreslår at overskuddet fra den aktuelle lottotrekningen fordeles slik at 50 pst. av overskuddet tilfaller DNT i gave, mens de resterende 50 pst. fordeles på vanlig vis etter pengespilloven § 10 andre ledd. Beregnet med utgangspunkt i en lottotrekning med normal omsetning vil dette gi ca. 14 mill. kroner som tilfaller DNT som en jubileumsgave.

I lovforslaget er det lagt opp til at jubileumsgaven til DNT skal begrenses oppad til 15 mill. kroner. Dette for å ta høyde for at omsetningen i den aktuelle trekningen er vesentlig høyere enn ved en ordinær omgang. Det er ikke inntatt en tilsvarende nedre grense.

Lovendringsforslaget har ikke særskilte økonomiske eller administrative konsekvenser for staten.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Masud Gharahkhani, Kari Henriksen og Anette Trettebergstuen, fra Høyre, Marianne Haukland, Tage Pettersen og lederen Tone Wilhelmsen Trøen, fra

Fremskrittspartiet, Laila Reiertsen og Morten Wold, fra Senterpartiet, Åslaug Sem-Jacobsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Freddy André Øvstegård, fra Kristelig Folkeparti, Geir Jørgen Bekkevold, og fra Venstre, Terje Breivik, vil vise til at proposisjonen foreslår en midlertidig endring av pengespilloven som åpner for å gi en gave til Den Norske Turistforening (DNT) i anledning 150-årsjubileet i 2018.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti registrerer at kulturministeren den 8. juni i år valgte å kunngjøre gaven til Turistforeningen uten noen form for forankring i Stortinget. Disse medlemmer har også merket seg at regjeringen stadig overfører ulike satsninger fra ordinært budsjett til spillemidlene, og at dette skjer kort tid etter at Stortinget har vedtatt den prosentvise fordelingen av spillemidler. Disse medlemmer vil understreke behovet for mest mulig forutsigbarhet for mottakerne av spillemidlene.

Komiteen mener gaven er en flott måte å verdsette arbeidet som DNT gjør over hele landet. DNT er landets viktigste friluftsansettelse og betyr mye for den høye friluftslivsdeltagelsen i Norge. Foreningen har over 300 000 medlemmer og 550 hytter, og det ble lagt ned 750 000 timer dugnadsarbeid i DNT i 2016.

Komiteen er med bakgrunn i dette opptatt av å kunne bidra til å videreføre og styrke det viktige arbeidet DNT gjør for å legge til rette for naturopplevelser for hele befolkningen.

Komiteen viser til Lovvedtak 23 (2011–2012) Vedtak til midlertidig lov om endring i pengespilloven (gave til Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité) i anledning deres 150-årsjubileum. Der ble følgende vedtak fattet:

«I

I lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v. skal § 10 nytt fjerde ledd lyde:

I 2012 kan det gjennomføres en spilleomgang for tallspillet Lotto hvor overskuddet fra spilleomgangen fordeles med 50% til Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, og 50% fordeles etter første ledd tredje punktum.

II

Loven trer i kraft straks og gjelder til og med 31. desember 2012.»

Komiteen merker seg at de fleste av høringsinstansene var positive til at DNT får en jubileumsgave, og at de understreker det viktige arbeidet DNT gjør. Komiteen merker seg også at flere høringsinstanser var negative til at jubileumsgaven finansieres gjennom en

endring i pengespilloven § 10. De samme høringsinstansene mener en slik gave må finansieres på en annen måte. Enkelte høringsinstanser mener også det er prinsipielt uheldig å gripe inn i den vedtatte fordelingsnøkkel for tippemidlene.

Komiteen merker seg at det i 2017 er fordelt i alt 4 058 mill. kroner til idretts-, kultur- og frivillighetsformål fra spilleoverskuddet i 2016. Prognosen fra Norsk Tipping tilsier at overskuddet i 2017 til fordeling i 2018 vil kunne ligge på samme nivå eller noe høyere enn overskuddet som ble fordelt i 2017.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, vil med bakgrunn i dette anslå at et fratrekk på inntil 15 mill. kroner i jubileumsgave til DNT ikke vil bli merkbart for øvrige mottagere av spillemidler i 2018. En markedsføring av at deler av inntektene fra en spilleomgang er øremerket DNT, vil også kunne bidra til økt omsetning i den aktuelle spilleomgangen.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, støtter tilrådingen fra Kulturdepartementet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er enige i at jubileumsgaven vil være en fin måte å verdsette arbeidet DNT gjør i hele landet, men finner det problematisk at finansieringen av gaven tas fra spilleoverskuddet. Disse medlemmer deler høringsinstansenes bekymring og mener innvendingene er legitime. Det bør ikke etableres en praksis der man gjør midlertidige endringer i pengespilloven for hver gang det er snakk om å tildele jubileumsgaver til frivillige organisasjoner. Det kan oppleves som urettferdig at de store organisasjonene skal få en slik gave fra overskuddet – et overskudd som i utgangspunktet fordeles mellom alle organisasjonene gjennom en fastsatt fordelingsnøkkel.

Disse medlemmer gjør også oppmerksom på at mange små og mellomstore frivillige organisasjoner gjør en helteinnsats i samfunnet, men vil trolig aldri bli vurdert til en gave i den størrelsesorden. Disse medlemmer mener på prinsipielt grunnlag at gaven ikke skal finansieres fra spilleoverskuddet.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen finansiere jubileumsgaven til Den Norske Turistforening på en annen måte enn gjennom spilleoverskuddet.»

Komiteen slutter seg til omtalen av Den Norske Turistforening som landets største friluftsansettelse og en av landets aller viktigste frivillige organisasjoner. Organisasjonen kombinerer folkehelse, naturglede og kunnskap om miljø og bærekraft på en unik måte og

fortjener den positive oppmerksomheten som 150-årsjubileet vil gi.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti vil likevel bemerke det problematiske i å finansiere jubileumsgaver ved hjelp av midlertidige lovendringer. En lov skal gi forutsigbarhet for hvilke rettsregler som gjelder, og bør etter disse medlemmers syn bare unntaksvis og i helt spesielle tilfeller kunne gi midlertidig anvendelse. Beslutningen fra 2012 om å gi en tilsvarende jubileumsgave til Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité gjennom en midlertidig lovendring har åpnet for en presedens som disse medlemmer finner uheldig. Disse medlemmer mener derfor at praksisen med å finansiere jubileumsgaver på denne måten ikke bør videreføres etter behandlingen av gjeldende sak, og at framtidige jubileumsgaver må forankres i lovhjemler basert på objektive kriterier.

Komiteen legger til grunn at når regjeringen, ved Kulturdepartementet, ber om en lovendring for å gi en jubileumsgave, er det å regne som Stortingets gave til jubelanten.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti: Forslag 1

Stortinget ber regjeringen finansiere jubileumsgaven til Den Norske Turistforening på en annen måte enn gjennom spilleoverskuddet.

Komiteens tilråding

Komiteen viser til proposisjonen og til sine merknader og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om midlertidig endring i pengespilloven (jubileumsgave til Den Norske Turistforening)

I

I lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v. gjøres følgende endring:

§ 10 nytt syvende ledd skal lyde:

I 2018 gjennomføres en spilleomgang for tallspillet Lotto hvor overskuddet fra spilleomgangen fordeles med 50 % til Den Norske Turistforening og 50 % til fordeling etter annet ledd. Andelen til Den Norske Turistforening skal likevel ikke overstige 15 millioner kroner.

II

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
2. Lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v. § 10 nytt syvende ledd oppheves 1. januar 2019.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 28. november 2017

Tone Wilhelmsen Trøen

leder

Tage Pettersen

ordfører

